

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Мазура Дмитра Володимировича**

*«Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних
колективів у процесі фахової підготовки»,*

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю

011 «Освітні, педагогічні науки».

Актуальність теми визначається тим, що реформи системи мистецької освіти України, оновлення її змісту, сучасні ціннісні орієнтації, спрямовані на демократизацію та гуманізацію суспільства та освітньої галузі, актуалізують пошук більш ефективних шляхів для розвитку й розкриття творчого та інтелектуального потенціалу нової генерації кадрів мистецького спрямування. Соціальне замовлення на майбутніх керівників інструментальних колективів у мистецьких закладах вищої освіти вимагає використання інноваційних підходів щодо формування у майбутніх спеціалістів універсальних способів мислення та набуття ними інструментів самоорганізації, самоаналізу та особистісного й професійного самовдосконалення, оскільки їх фахова діяльність надзвичайно складна та передбачає поліфункціональну роботу в сучасному інформаційному просторі, що постійно видозмінюється. А тому недостатньо просто здобути предметні фахові знання, вміння та навички – потрібно бути мобільним, адаптивним і креативним у вирішенні різноманітних нестандартних завдань, що виникають в процесі художнього акту. В даному контексті професійна рефлексія стає фундаментом формування самодостатнього компетентного висококласного спеціаліста, який спроможний переосмислювати власний художній досвід, об'єктивно самоусвідомлювати особистісні фахово-педагогічні, мистецько-творчі й інтелектуальні можливості, оригінально підходити до вирішення проблемних ситуацій.

Дисертаційна робота Мазура Дмитра Володимировича присвячена проблемі розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки.

Шляхом аналізу дотичної до проблеми дослідження філософської, психологічної, педагогічної, культурологічної та мистецтвознавчої літератури, у якій осмислено сутність понять «рефлексія», «професійна рефлексія», «художня рефлексія», констатовано про наявність на сучасному етапі розвитку науки різних міждисциплінарних трактувань такого складного різнопланового утворення, як професійна рефлексія, широкого спектра підходів до тлумачення змістового наповнення останнього, а також аспектів і специфічних особливостей його застосування на практиці.

На основі дослідження наукових матеріалів із проблеми професійної рефлексії в контексті управління колективним виконавством сформульовано авторське визначення поняття «професійна рефлексія керівника інструментального колективу».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження відповідає напряму науково-дослідної роботи Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету «Сучасні виміри мистецької освіти та розвиток творчої особистості» та дослідницькій темі (реєстраційний номер 0116U007704). Тему дисертації затверджено Вченою радою РДГУ (протокол №12 від 26 жовтня 2017 р.) і погоджено на засіданні бюро Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол №1 від 30 січня 2018 р.).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

– *уперше* науково обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність педагогічних умов, форм, методів і принципів структурно-методичної моделі розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки, що забезпечує успішність управління колективним виконавством; визначено компонентну

структуру розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу (ціннісно-мотиваційний, пізнавально-когнітивний, особистісно-комунікативний і діяльнісно-творчий); схарактеризовано зміст і сутність поняття «професійна рефлексія керівника інструментального колективу»;

– *уточнено* специфіку організаційно-управлінської роботи керівника інструментального колективу, що постає поліфункціональною творчою діяльністю з огляду на всебічне застосування ним професійної рефлексії; критерії, показники та рівні розвитку професійної рефлексії (низький, середній, достатній і високий);

– *упроваджено* в освітній процес рефлексивне середовище шляхом цілеспрямованого наскрізного розвитку професійної рефлексії студентів, позитивної професійної мотивації до навчання та творчого самовдосконалення, побудови навчального процесу на основі інтерактивної рефлексивної діалогізації та взаємодії викладача зі студентами за принципом суб'єкт-суб'єктних зв'язків; теоретично обґрунтовано та систематизовано дидактичний інструментарій розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів;

– *подальшого розвитку* набули організаційно-методологічні підходи та теоретичні засади процесу підготовки майбутніх керівників інструментальних колективів шляхом професійної рефлексії.

Практичне значення дослідження полягає в розробленні й запровадженні в освітній процес спецсеминарів, методичних рекомендацій із проблем удосконалення форм і методів керування різноманітними інструментальними колективами та застосування керівником професійної рефлексії в процесі художнього акту в ході вивчення предметів із методики викладання фахових дисциплін, історії оркестрового й ансамблевого виконавства, оркестрово-ансамблевого класу, лекцій із курсу музичної психології та курсу «Етика. Естетика», під час практикуму роботи з оркестром.

Основні положення та рекомендації щодо розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової

підготовки впроваджено в освітній процес підготовки фахівців зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження № 05-24/35 від 26.02.2020 р.), Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (довідка про впровадження № 03-28/04/1950 від 28.02.2020 р.), Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка про впровадження № 5/20 від 14.02.2020 р.), Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка про впровадження № 02/448 від 23.01.2020 р.).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження знайшли відображення у статтях наукових фахових журналів з музичної педагогіки, матеріалів конференцій, збірників наукових праць. Основні теоретичні положення і практичні результати дослідження викладено в доповідях на:

- щорічній науковій конференції викладачів, співробітників та здобувачів вищої освіти РДГУ з доповіддю на тему *«Методичні засади розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів»*, яка відбулася 14-15 травня 2020 р. в м. Рівне;

- Всеукраїнських V та VI науково-практичних конференціях "Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: європейський вимір" з доповідями на тему *«Специфіка розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу»* (26 березня 2019 р., Інститут мистецтв РДГУ) та *«Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів»* (25 березня 2020 р., Інститут мистецтв РДГУ);

- IV та VI Міжнародній науково-практичній конференції "Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття" з темами *«Розвиток професійної рефлексії керівника інструментального колективу як педагогічна проблема»* (12 квітня 2018 р., м. Київ) та *«Інноваційні підходи розвитку професійної рефлексії керівників інструментальних колективів»* (15 травня 2020 р., м. Київ).

Достовірність та обґрунтованість одержаних результатів.

Наукові положення та висновки є достовірними та обґрунтованими. Вони підтверджуються фактичними даними, узгоджуються з теоретичними положеннями, апробовані на 5 науково-практичних конференціях різного рівня, а також упроваджено в освітній процес 3 закладів вищої мистецької освіти та 1 обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Наукові праці, які відображають результати дисертації. За результатами дослідження опубліковано сім одноосібних наукових праць: чотири статті у наукових фахових виданнях України, одна у зарубіжному науковому періодичному виданні, дві у збірниках науково-практичних конференцій, дві мають апробаційний характер.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

Статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях:

1. Мазур Д. В. (2020) Критерії та рівні розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 5(26). doi: 10.31435/rsglobal_ijitss/30062020/7132

Статті в наукових фахових виданнях України:

2. Мазур Д. В. Музика як важливий чинник впливу на емоційну сферу людини: історико-теоретичний аспект / Д. В. Мазур // *Нова педагогічна думка*. – 2015. – № 2 (82). – С. 168–171.

3. Мазур Д. В. Розвиток професійної рефлексії керівника інструментального колективу як педагогічна проблема / Д. В. Мазур // *Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип.26 (1-2019). – Ч.1. – Кам'янець-Подільський, 2019. – С. 131–137.*

4. Мазур Д. В. Проблема розвитку професійної рефлексії керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки / Д. В. Мазур // Нова педагогічна думка. – 2019. – №3 (99). – С. 167-170.

5. Мазур Д. В. Компонентна структура розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу / Д. В. Мазур // Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип.27 (2-2019). – Кам'янець-Подільський, 2019. – С. 208–213.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Мазур Д. В. Специфіка розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу. Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: європейський вимір: матеріали V наук.-прак. конф., 26 березня 2019 р., Інститут мистецтв РДГУ, Рівне, 2019. С. 46–53.

7. Мазур Д. В. Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів. Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: європейський вимір: матеріали VI наук.-прак. конф., 25 березня 2020 р., Інститут мистецтв РДГУ, Рівне, 2020. С. 11–16.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладання. Робота складається з анотацій двома мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (287 позицій, із них 20 – іноземною мовою), 7 додатків на 25 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 232 сторінки, обсяг основного тексту – 160 сторінок. У праці подано 10 таблиць, 1 рисунок та 5 гістограм.

Дисертацію написано чіткою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступний для сприйняття. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам

«Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року № 167), Наказу МОН України від 12.01.2017 року №. 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

Відповідність дисертації вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація Мазура Дмитра Володимировича «Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, виконаним у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведеного дослідження розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки, що має істотне значення для галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Дисертаційна робота виконана на достатньо високому рівні, її результати мають наукову новизну і практичну значимість. Основні положення дисертації опубліковані в наукових фахових виданнях України та у виданні іншої держави, оприлюднювались на науково-практичних конференціях різного рівня. Дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання. Здобувачем дотримано вимоги академічної доброчесності та не допущено її порушень під час дослідження. За змістом дисертаційна робота, її науково-прикладні результати та висновки відповідають спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Мазура Д. В. «Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота Мазура Д. В. «Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки» відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»).

2. Мазуром Д. В. опубліковано за темою дисертації 7 наукових публікацій, які розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам пп. 9, 11, 12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

3. Дисертаційна робота Мазура Д. В. «Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки», подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9-12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

4. Дисертаційна робота Мазура Д. В. «Розвиток професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів у процесі фахової підготовки» може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка») у разовій спеціалізованій вченій раді.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Доктор педагогічних наук,
професор кафедри
педагогіки початкової освіти
Рівненського державного
гуманітарного університету

З. М. Шевців

РЕЦЕНЗЕНТ:

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри
духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв Рівненського
державного гуманітарного університету

О. П. Палаженко

